خراسان روزنامه صبح ایران
یک شنبه ۲۷ خرداد ۱۳۹۷ . ۳ شوال ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۸۴۲

عباس صالحی درگذشت دکتر قانعی‌راد را تسلیت گفت

سید عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، درپی درگذشت دکتر محمد امین قانعی راد، استاد جامعه شناسی و عضو شورای علمی جایزه کتاب سال، عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و رئیس سابق انجمن جامعه شناسی ایران در توئیتی درباره این استاد فقید گفت: استاد قانعی راد دغدغه جامعه ایرانی اش را داشت و تا آخرین روزها دل نگران آن بود. غروب این استاد فقید، در روزهایی که به او نیازمند بودیم، سوگوارمان کرد. یادش گرامی.

لذت شعر

نسل پشت نسل تنها امتحان پس داده‌ایم
دیگر انسانی نخواهد بود، قربانی بس است
بر سر خوان تو تنها کفر نعمت می کنیم
سفره‌ات را جمع کن ای عشق! مهمانی بس است

فاضل نظری

اگر دری میان ما بود
می کوفتم
در هم می کوفتم
اگر میان ما دیواری بود،
بالا می رفتم، پایین می آمدم
فرو می ریختم
اگر کوه بود، دریا بود،
پا می گذاشتم
بر نقشه جهان و
نقشه‌ای دیگر می کشیدم
اما میان ما هیچ نیست،
هیچ!
و تنها با هیچ
هیچ کاری نمی شود کرد

شهاب مقربین

آدمی را
توانایی عشق نیست
در عشق می شکند و می میرد

احمدرضا احمدی

موسیقی

خانم‌های بی تجربه، خواننده شده‌اند

سهیلا پورگرامی گفت امروز تعداد خواننده های زن در ایران زیاد شده است ولی بسیاری از آن ها حتی خواننده نیستند. به گزارش پانا، سهیلا در سال های اخیر با همراهی گروه «آوای مهربانی» در تولید آلبوم و اجرای کنسرت های همخوانی و کنسرت های ویژه بانوان یکی از فعالان عرصه موسیقی کشور به شمار می رود. او ضمن انتقاد به باند بازی در موسیقی بانوان گفت: تعداد کنسرت های ویژه بانوان زیاد شده است، اما بعضی از این خانم ها که امروز در سالن هایی مثل تالار وحدت به صحنه می روند حتی خواننده نیستند. ما سال ها شاگردی کردیم و سختی کشیدیم تا این اجازه را پیدا کردیم که خودمان را خواننده معرفی کنیم اما امروز می بینید یک خانم بی تجربه و آموزش ندیده به راحتی در سالن مهمی چون تالار وحدت کنسرت می گذارد. من از نبود حمایت اهالی موسیقی گله دارم. امروز در عرصه موسیقی همه کارها با باندبازی پیش می رود.

موسسه موسیقی افغانستان، جایزه پلار گرفت

در اقدامی متفاوت، جایزه پُلار به موسسه موسیقی افغانستان اهدا شد. به گزارش یورونیوز جایزه موسیقی انجمن پادشاهی سوئد که جایزه پُلار نام دارد، امسال به طور مشترک به گروه هوی متال متالیکا از ایالات متحده و موسسه موسیقی افغانستان رسید. این جایزه به نام «نوبل موسیقی» شناخته می شود. در بیانیه هیئت داوران آمده است: «ما باور داریم هر دو برنده امسال ما اگرچه از دو جهان کاملا متفاوت می آیند اما نمونه آرمان جایزه موسیقی پُلار هستند. آرمانی که همانا گرامی داشتِ آهنگ سازان و نهادهای موسیقایی است که فعالیت آن ها زندگی افراد را متحول می کند». این جایزه که هر سال در دو گروه موسیقی کلاسیک و معاصر اهدا می شود یک میلیون کرون سوئد (معادل ۱۳۰ هزار دلار) ارزش دارد. از برندگان پیشین این جایزه می توان به استینگ، باب دیلن، بی یورک و راوی شانکار اشاره کرد.

اثری از فرامرز پیلارام در حراج ملی شرکت می کند

به گزارش خبرنگار مهر، یکی از آثار نقاشی خط فرامرز پیلارام هنرمند نقاش و خوشنویسی که در سال ۶۲ درگذشت، در چهارمین حراج ملی شرکت داده خواهد شد. علی پیلارام فرزند فرامرز پیلارام با اعلام این خبر به مهر گفت: این اثر نقاشی خط در ابعاد ۱۰۵ در ۱۰۵ متعلق به سال ۱۹۷۶ میلادی (۱۳۵۵) است. متریال این تابلو رنگ روغن و ترکیب مواد است که در آن از ورق طلا و مهر نیز استفاده شده است. وی افزود: این تابلو تنها یک بار و آن هم در گالری سامان سال ۱۳۵۶ به نمایش درآمده است. قیمت پایه این اثر ۲۵۰ تا ۲۶۰ میلیون تومان قرار داده شد. سال گذشته یکی از آثار پدرم در حراج بونامز لندن سومین اثر پرفروش بود که ۶۵ هزار پوند چکش خورد.

بزرگداشت استاد «جلیل شهناز» به مناسبت سالروز درگذشت این نوازنده بی نظیر تار

به یادِ «شهساز»!

الهه توانا – امروز، بیست و هفتم خرداد ماه، سالروز درگذشت زنده یاد «جلیل شهناز» است. درگذشت شهناز یا به تعبیر به حق «حسین علیزاده»، شهساز، حسرت و اندوه فراوان به دل ها نشاند؛ حسرت و اندوهی که بعد از گذشت پنج سال هیچ چیز از آن کم نشده است. هنوز دوستان و دوستداران جلیل شهناز با شنیدن تارنوازی های او، دلتنگ مضراب زدن هایش می شوند و بعدها هم دلتنگ خواهند شد؛ اما همین حضور زنده یاد شهناز در ذهن و قلب های دوستدارانش باعث شده دست مرگ از او، از تمام او، خالی بماند؛ همان طور که پیش از او، زور مرگ به «کسایی» و «پایور» و «یاحقی» و دیگران هم نرسید و آن ها با سازها و آثارشان، در ما زنده اند. برای همین است که ما بعد از درگذشت مرحوم شهناز، مغموم شدیم اما مغبون، نه؛ تار شهناز، هنوز می خواند و بعد از ما هم خواهد خواند.

■ **گوشه‌ای از زندگی خداوندگار تار**

جلیل شهناز، اول خرداد ۱۳۰۰ در اصفهان اعجاب انگیز و در خانه ای که بیشتر به مدرسه هنر شبیه بود، به دنیا آمد؛ پدرش، تار و سه تار و سنتور می نواخت، عمویش از کمانچه نوازان بنام بود و برادرانش موسیقی را خوب می فهمیدند و می شناختند؛ اصلا برادر بزرگ تر بود که به مرحوم شهناز، تارنوازی یاد داد. فضای مستعد البته هر کسی را چنین شکوفا نمی کند، جلیل شهناز از توانایی وپشتکارش مایه بسیار گذاشت که در اوایل جوانی توانست در زمره نوازندگان بنام شهر جایی برای خودش پیدا کند و در کنار کسی مثل «تاج اصفهانی» ساز بزند. دهه ۳۰ دعوت رادیو تهران از نوازنده جوان، پای او را به پایتخت باز کرد؛ جایی که به او امکان می داد شنونده های بیشتری داشته باشد و با بزرگ ترین اهالی موسیقی، آشنا و همکار شود. تک نوازی ها، همنوازی ها و کنسرت های متعدد شهناز، قدرت و تأثیرگذاری ساز او را هر روز بیشتر از پیش می کرد. «منوچهر قدسی»، شاعر و خوشنویس سرشناس اصفهانی، درباره جلیل شهناز گفته است: «اگر کسی توانست صدای نجوای شبنم را روی برگ گل ها در یک صبح بهاری تعبیر کند، ما نیز می توانیم تعبیری به جا از ساز شهناز داشته باشیم». حالا که تلاش در تعبیر هنر شهناز، چندان راه به جایی نمی برد، بهتر است بگذاریم تارش بی واسطه با ماسخن بگوید:

■ **چهار مضراب ابوعطا از آلبوم «چهار مضراب»**

زمان: ۵:۵۴

برای آشنایی: چهار مضراب، قطعه‌ای موزون و منحصر اسازی است؛ یعنی مشخصا برای ساز نوشته می شود، خلاف فرم های دیگر که قابلیت پذیرش کلام دارند. چهار مضراب را می توانید به کمک پایه نغمگی ثابتی که در طول قطعه مرتب شنیده می شود، تشخیص بدهید.

■ **ضربی بیات اصفهان از آلبوم «شهناز شهنواز، سی دی دوم»**

زمان: ۳:۴۳

برای آشنایی: ضربی، یک پاساژ یا قطعه کوتاه سازی یا آوازی است که به صورت بداهه در اجرا گنجانده می شود ولی ضرب آزاد ندارد و با الگوهای ثابت وزنی (دوضربی، سه ضربی، چهار ضربی) تنظیم می شود.

■ **مثنوی افشاری از آلبوم «تار و ترمه»**

زمان: ۲:۲۸

برای آشنایی: مثنوی، از گوشه های مهم موسیقی است، با حالتی نیایش گونه که برای راز و نیاز فرم مناسبی به شمار می رود. گوشه مثنوی در همه دستگاه ها و آوازها قابل اجراست.

گفت‌وگو با «کیوان ساکت»، نوازنده توانمند تار، درباره استاد شهناز

معرفت و اخلاق؛ گمشده موسیقی امروز

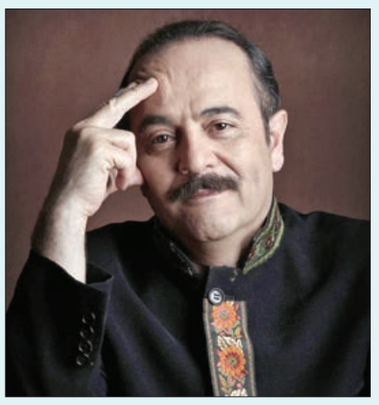

حال و هوای یک تار نواز را کسی می فهمد که خودش آشناست به ضرب آهنگ زخمه های تار. به همین دلیل به سراغ کیوان ساکت، آهنگساز و نوازنده مطرح تار و سه تار رفتیم تا او از راز و رمز تارنوازی جلیل شهناز بگوید.

از حس و حالتان درباره استاد شهناز و نوای تارشان بگویید.

جلیل شهناز، از جمله بهترین نوازندگان تار معاصر ایران است. من، هم به صورت حضوری بارها ایشان را دیده‌ام و هم از شنیدن صدای تارشان در رادیو و آلبوم ها فراوان حظ برده‌ام. سبک و سیاق ایشان در نوازندگی بسیار گوش نواز و روح نواز است. جلیل شهناز سرآمد بود و هر شنونده‌ای را طوری مجذوب می کرد که بی اختیار لب به تحسین می گشود.

چه چیزی نوازندگی جلیل شهناز را شاخص می کرد؟

از ویژگی های بارز نوازندگی استاد شهناز، صدای مضراب ایشان بود؛ صدایی ویژه که تنها از مضراب ایشان می شنویم. این صداست که در حافظه تاریخ و حافظه عاطفی مردم می ماند. علاوه بر این، جمله هایی که می نواختند بسیار شیرین و به یادماندنی بود. همین دلایل باعث شد جلیل شهناز در زمان خودش، بسیار مورد توجه و علاقه مردم باشد.

از نوازنده های نسل بعد از زنده یاد شهناز، کسی یا کسانی هستند که به سبک ایشان در نوازندگی نزدیک شده باشند؟

در هنر، کسی به دیگری شبیه یا حتی نزدیک نمی شود؛ نوازنده های زیادی را می شناسیم که تلاش می کنند شیوه استاد شهناز را تقلید کنند و به نوعی ریزه خوار خوان هنر و موسیقی ایشان هستند اما واقعیت این است که سبک و سیاق هنری هر کس با توجه به ساختار شخصیتی منحصر به فردش شکل می گیرد؛ حتی این که افراد در زندگی شان با چه شخصیت هایی نشست و برخاست دارند، چه می بینند و می شنوند و... همه این ها، در شخصیت هنری یک هنرمند تأثیر می گذارد.

چه چیزی در نسل گذشته موسیقی ایران وجود داشت که شهناز و استادانی مثل ایشان را آن همه درخشان و دست نیافتنی می کرد؟

چیزی که در موسیقی امروز ایران گم شده، معرفت و اخلاق است؛ این فقدان باعث شده است موسیقی امروز اگر نگوییم به کلی ولی باید گفت به مقدار زیادی تأثیرگذاری سابقش را نداشته باشد. حتی نه فقط در موسیقی هنرمندان معاصر بلکه در کلیت جامعه، ما شاهد سقوط اخلاق و از بین رفتن معرفت هستیم.

برای آشنایی با نزار قبانی «داستان من و شعر» را بخوانید

چهره‌ها
شاعر

علیرضا بدیع در گفت و گو با خبرگزاری ایبنا اظهار کرد: اگر بخواهم یک کتاب خوب و تاثیرگذار برای مطالعه به مخاطبان پیشنهاد کنم، «داستان من و شعر» است که اتوبیوگرافی نزار قبانی است. این اثر ارزشمند با ترجمه غلامحسین یوسفی و شاگردش یوسف حسین بکار از سوی انتشارات توس راهی بازار نشر شده است. شاعر مجموعه شعر ماه و ماهی اظهار کرد: من این اثر را به مخاطبان کتاب معرفی کردم، چرا که نقش نزار قبانی و تاثیر او در شعر جهان بر کسی پوشیده نیست و مخاطب شعر با خواندن این اثر می تواند در جریان زندگی این شاعر بزرگ قرار گیرد تا متوجه نوع نگاه متفاوت او به زندگی شود.

مهلت ارسال اثر به جشنواره ادبی چهلچراغ تمدید شد

چهره‌ها
شاعر

رضا اسماعیلی شاعر و دبیر کارگروه جشن چهل سالگی انقلاب اسلامی، در گفت وگو با خبرنگار حوزه ادبیات گروه فرهنگی باشگاه خبرنگاران جوان، درباره برنامه های این جشن گفت: برنامه های جشن چهل سالگی انقلاب اسلامی در قالب جشنواره ادبی چهلچراغ، زیر نظر انجمن قلم برگزار می شود. تاکنون بیش از ۲۰۰ اثر به دبیرخانه جشنواره ادبی چهلچراغ در دو بخش شعر و داستان رسیده است. پیش بینی می کنیم این تعداد تا پایان مردادماه، به ۵۰۰ تا ۶۰۰ اثر برسد. مهلت ارسال اثر به جشنواره تا پایان خرداد ماه امسال بود؛ اما این زمان برای دوماه دیگر تمدید شده است. وی افزود: از میان همه این آثار، چهل اثر شاخص انتخاب و تقدیر می شوند.

نقد ادبی خیلی کم است

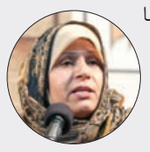

چهره‌ها
نویسنده

بلقیس سلیمانی در گفت و گو با ایبنا گفت: نقد در ایران به جایی رسیده که مترصد آن است تا کتابی منتشر شود و اشکالاتی را بیان کند. درباره کتاب های من نیز نقد به همین شکل انجام می شود. به محض این که کتابی از من منتشر می شود، تعدادی از افراد نگران این کتاب ها را می خوانند و مواردی را از بطن آن بیرون می آورند و ادعا می کنند این ها متناسب با اخلاق عمومی جامعه نیست و سیاست های حکومت جمهوری اسلامی را زیر سوال می برد. نقد ادبی به معنای واقعی خیلی کم است شاید به این دلیل که کارهای امثال من کامل شده و جا افتاده است. در مجموع نقد برای کتاب های جوانان و افراد تازه کار بیشتر نوشته می شود.

معرفی کتاب

اولین مجموعه یک شاعر خراسانی

جلیل فخرایی - کتاب «کابوس میله زاران»، مجموعه شعری است از آثار سعید تقی نیا در قطع رقعی با شمارگان ۴۰۰۰ نسخه و از سری کتاب های ادبیات برتر که توسط انتشارات برگ بو در ۹۸ صفحه منتشر شده است. این کتاب که شامل ۴۱ شعر در قالب های غزل، مثنوی و غزل پیوسته و اوزان عروضی متنوع است، منتخبی از مجموعه سایه روشن های سربی و ۲۰ اثر در قالب نیمایی نوخراسانی است. منتخب مجموعه کابوس میله زاران که با عنوان اخیر به چاپ رسیده به انضمام مقدمه و معرفی اجمالی آثار و ویژگی های سبکی از مهدی آخرتی است.

بخش اول این مجموعه در قالب های کلاسیک، شامل آثاری است از سال های ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۶ و بخش دوم، مربوط به سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ است.

برخی از آثار مجموعه کابوس میله زاران برگزیده‌ای است از آثاری که مورد تفقد هیئت جشنواره های ادبی مختلف قرار گرفته یا بعضا به صورت پراکنده در نشریات استان و برخی نشریات دانشگاهی نیز منتشر شده اند. سمت و سوی موضوعات و مضامین در آثار کلاسیک بیشتر تمایل به موضوعات اجتماعی انتقادی و احوال شاعر و چند غزل عاشقانه را نشان می دهد اما در بخش دوم و حوزه شعر نیمایی نوخراسانی، عمده آثار، بیان حال و موضوعات اجتماعی است.

آن چه از برایند بررسی این مجموعه به نظر می رسد این است که آثار کلاسیک، محصول پشت سر گذاشتن تجربه ای قابل اعتناست و از ویژگی های بارز آن، استحکام کافی و وافی و درک مطلوب از امکانات قالب های کهن است و در اولین بخش کتاب، قالبی ابداعی نیز همراه با یک نمونه (غزل پیوسته) معرفی شده است.

اما بخش دوم، محصول عبور آگاهانه شاعر از قالب های سنتی، به عنوان یک پشتوانه عملی و در پیش گرفتن رویکردی در سبک نوخراسانی است که پرچمدار این سبک را مهدی اخوان ثالث می شناسیم. بنابراین پاره ای تشابهات در طرز به کارگیری ابزار و امکانات لفظ، ما را به سرعت به یاد آثار زنده یاد اخوان ثالث می اندازد. اگرچه نمی توان استفاده از ابزار و امکانات یک سبک را در انحصار یک شاعر دانست، اما می توان تفاوت هایی را در طرز مواجهه با امکانات زبان و فاصله‌ای نسبی از ترکیب فضاهای نوور تو ریک زبان در مقایسه آثار یافت.

از اهم ویژگی های آثار بخش دوم، ساخت فضاهای تاریک با استفاده از ابزارهای لفظی و زبان آوری هایی است که مبین تاکید شاعر بر موسیقی درون متنی واژگان و شناخت جغرافیا و معماری زبان است. به طوری که کمتر اثری را در این بخش می توان یافت که فاقد آن سختگی و پختگی های سبک خراسانی است و رویکرد اجتماعی قریب به اتفاق آثار، رنگ و رویی از اعتراض در خود دارد اما این اتفاقات با استفاده از شگردهای لفظ، آن قدر زیر پوستی انجام شده است که جایی برای تاویل مخاطب و مشارکت او در متن، باقی بگذارد، که درجای خود قابلیت ارزیابی دقیق تری دارد.

چند اثر نسبتا بلند با المان های روایت در این بخش می بینیم که به رغم بلندقامتی، اطناب مخل ندارند و فراز و فرودهای به گاه در متن، مانع از کسالت مخاطب می شود. ویژگی که در روزگار باب شدن لاغراندامی و کوچکی متن ها، جای درنگ دارد و نشانه‌ای است از شناخت و ظرفیت هایی که اگر ابزار و امکانات لفظ، درست و به جا به کار گرفته شوند، می توانند ملال آور نباشند!

و از حیث این ویژگی، چند اثر این بخش، به شدت به مولفه سبک خراسانی و به خصوص ساخت ترکیبات بدیع و نوآیین نزدیک شده است تا جایی که ویژگی بارز آثار، بسامد بالای این ترکیبات است.

و ظاهرا شعرهای این بخش، نمی توانسته بدون یک پشتوانه وسیع مطالعاتی از متون کهن، سامان گرفته باشد و از این رو، مجموعه آثار، رویکردی کاملا متفاوت با جریان ها و موج های ادبی دو دهه اخیر دارد.

کابوس میله زاران

نویسنده:
سعید تقی نیا
ناشر:
انتشارات برگ بو
تعداد صفحه:
۹۸
قیمت:
۱۰/۰۰۰ تومان

هنری

«ناشناس های آشنا» مهمان گالری ساعتچی در لندن

گالری ساعتچی در لندن میزبان آثار هنرمندانی است که اگرچه نام آشنا نیستند، اما در جست وجوی کشف سرزمین های جدید در دنیای هنر و به دنبال پیشرفت و شهرت هستند. به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از یورونیوز، در نمایشگاه «ناشناس های آشنا» آثار ۱۷ هنرمند معاصر از سراسر جهان انتخاب و به نمایش گذاشته شده است. ایده اصلی برگزاری این نمایشگاه که «ناشناس های آشنا» نام دارد، برجسته کردن آثار هنرمندانی است که برای مردم شناخته شده نیستند، اما در محیطی که کار می کنند مورد احترام و تاثیرگذارند. بیشتر این هنرمندان دانش آموخته یکی از مدارس هنر در لندن هستند. مونا عثمان یکی از این هنرمندان است. او در بوداپست، پایتخت مجارستان به دنیا آمده است و در لندن کار و زندگی می کند. این هنرمند ۲۶ ساله مدتی پیش در رستورانی که گالری کوچکی هم داشت، پیشخدمت بود. او درباره یکی از نقاشی هایش به نام «این کار را می کنم چون دوستت دارم» می گوید: من به چیزی که اسمش را گذاشته ام «پشت صحنه شخصیت» علاقه دارم. یعنی چیزهایی را که از دیگران پنهان می کنیم. قصد داشتم با این اثر دینامیک پیچیده عشق را به تصویر بکشم: کسانی که به نام عشق یکدیگر را سرکوب و به نام مهربان بودن کاری می کنند که طرف مقابل احساس خفگی کند.

۷ تابلو از شاهنامه به روایت شخصی یک هنرمند

نمایشگاه نقاشی سعید خضایی با عنوان "هفت خان رستم" در گالری سیحون برپاست. در این نمایشگاه ۷ تابلو با تکنیک اکولین و جوهر رنگی به نمایش درآمده که هر کدام نشان دهنده یکی از خان های رستم است. خضایی در گفت وگو با هنرآنلاین درباره این مجموعه گفت: پیش از این بارها شاهنامه را خوانده بودم و تاثیر زیادی از آن گرفتم. سعی کردم روایت شخصی خودرا در داستان ها دخیل کنم و صرفا به روایت عین به عین متن شاهنامه نپردازم. در نقاشی شما اجازه دارید تفسیر شخصی خودرا به تابلو اضافه کنید. برای مثال در خان دوم آمده است که رستم از بیابانی بی آب و علف می گذرد و یک میش به کمک او آمده و راه را نشان می دهد. اما آن چه در تابلوی من دیده می شود، فراتر از این تصاویر است و سعی کردم چیزهایی را که در ذهن رستم بوده است هم نشان دهم. او درباره دلیل انتخاب داستان "هفت خان رستم" گفت: نقاشی های گذشته شاهنامه را که مطالعه می کردم متوجه شدم هیچ وقت این هفت پرده با هم نقاشی نشده اند و هر نقاش تنها چند پرده را به تصویر کشیده است.

گزارش

بررسی تاثیر قیمت کاغذ بر کتاب

برچسب های جدید قیمت روی کتاب ها

گروه ادب و هنر – شعله های بازار کاغذ، رفته رفته به بازار کتاب هم زبانه کشیده است و بهای خواندن کتاب را در سرزمین ما که تا پیش از این نیز به کتاب نخوانی شهره بود، بالا برده است. اگر گذرتان این روزها به بازار کتاب افتاده باشد، کم نیستند آثاری که وقتی به دنبال قیمت آن ها برای خرید می گردید، با برچسبی روی محل درج قیمت شان مواجه می شوید که نشان از درج قیمتی تازه روی آن ها دارد و این یعنی مصرف کننده به طور مستقیم باید تبعات گرانی کاغذ و تاثیر شرایط ارزی کشور بر فروش کاغذ را بپذیرد تا شاید روزی روزگاری از دل جلسات مدیران برای ثبات قیمت کاغذ معجزه‌ای بیرون بیاید که رنگ عمل و واقعیت را نیز به خود ببینند.

■ **اولین شوک تاریخی قیمت کاغذ**

قیمت کاغذ و تاثیرگذاری آن بر فروش کتاب و قیمت کتاب برای نخستین بار در سال ۹۰، خود را به شکلی جدی به رخ بازار کتاب کشید. درست در نیمه تابستان سال ۹۰ بود که به همراه شعله های گرم تابستانی هوا، شعله های قیمت روز به روز بالا رونده کاغذ نیز به جان بازار کتاب افتاد و کاغذ تحریر از بندی سی هزار تومان ناگهان تا بندی نود هزار تومان افزایش قیمت داشت و شوک ناشی از آن گریبان تمام بازار را گرفت.

ناتوانی وارد کنندگان برای واردات کاغذ در اثر تحریم، باعث بالا رفتن قیمت کاغذ و گران شدن کتاب شد. در آن زمان برای مسئله کاغذ در وزارت ارشاد کارگروهی شکل گرفت و گفته شد که با همکاری وزارت وقت بازرگانی برای این موضوع تدبیری اندیشیده می شود و در نهایت این بازار بود که تعادل را با تنظیم عرضه و تقاضا به خود بازگرداند و قیمت حدود بندی ۶۰ هزار تومان برای کاغذ رقم خورد. با این همه پرش قیمت کتاب و بالا رفتن آن امر ناچاری بود که در آن زمان گریبان مخاطب نحیف کتاب را گرفت.

شاید به نوعی بتوان تلاش های صورت گرفته در هفت سال گذشته برای بازگرداندن کتاب به سبد خرید خانوار و نیز ارائه انواع یارانه های خرید اعم از برگزاری پویش کتاب خوانی با ارائه کتاب هایی با قیمت ارزان، یا تخفیف های دولتی و... برای فروش کتاب را برای رفع شوک ناشی از این اتفاق قلمداد کرد؛ شوکی که این روزها دوباره در بازار کتاب دیده می شود و رفته رفته در حال گرفتن گریبان تمامی مخاطبان و قبل از آن تمامی ناشران است.

■ **ناشران در تدارک چاپ برچسب های جدید قیمت**

کاغذ به هر تقدیر در ایران به کالایی که با سرمایه گذاری داخلی بتوان بخش اعظم مصرفش را تامین کرد، مبدل نشد. در این زمینه حرف های بسیاری می توان زد که از این مجال خارج است. عمده کاغذ مصرفی در کشور حتی در نهادهای دولتی با واردات تامین می شود و در این میان ناشران نیز از خرید آن مستثنا نیستند. با این که در روزهای گذشته اعلام شد که بانک مرکزی با تخصیص ارز دولتی برای واردات کاغذ موافقت کرده است اما بازار کتاب به این مسئله واکنش منفی نشان داده است. قیمت هر بند کاغذ بالکی که این روزها برای انتشار کتاب طرفدار زیادی دارد، به بالای نود هزار تومان رسیده است اما تجربه به ناشران می گوید که پیش از هر چیز باید خود به فکر سرمایه و فعالیت تجاری شان باشند و بر همین اساس نیز ناشران کم کم و به ناچار در تدارک چاپ برچسب های جدید قیمت برای محصول خود هستند اما آیا این مسئله از نظر قانونی خالی از ایراد است؟

■ **تغییر قیمت کتاب و قانون**

محمود آموزگار رئیس اتحادیه ناشران و کتاب فروشان تهران درباره این پدیده در گفت وگویی با خبرگزاری مهر، می گوید که درج برچسب تغییر قیمت روی کتاب غیرقانونی نیست اما نامتعارف است.

وی در این زمینه این طور توضیح می دهد: کتاب در زمره معدود کالاهایی است که قیمت آن در داخل محصول درج می شود و خدشه ناپذیر است. اگر قرار باشد قیمت کتاب تغییر کند به تبع آن باید حق الزحمه مولف و مترجم نیز تغییر کند و آن ها نیز از این موضوع سود ببرند که این اتفاق نمی افتد و همین موضوع این تغییر قیمت را امری نامتعارف می کند.

وی ادامه داد: در زمینه تغییر قیمت کتاب باید مجموعه ای از عوامل را در نظر گرفت. نخست این که مخاطب با مشاهده تغییر نامتعارف کتاب آن را پس می زند و از خرید آن منصرف می شود از سوی دیگر نمی توان به ناشر و تولید کننده گفت که به تغییرات بازار بی توجه بمان و برای آن کاری نکن. مسئله ما الان این است که در مواجهه با این دست پدیده ها قاعده مندی و تعاریف دقیقی برای تغییر قیمت محصول نداریم و در بهترین حالت بازار و قانون عرضه و تقاضاست که وضعیت و محدوده‌ای را مشخص می کند.

با این همه کم نیستند ناشرانی که تصمیم گرفته اند در وضعیت خاص موجود مخاطبشان را تحت فشار قرار ندهند و او را قربانی بازار نکنند. ناشرانی که اعلام می کنند آثار موجودشان را با قیمت فعلی مندرج در آن به فروش می رسانند و افزایش قیمت را منوط به تجدید چاپ کتاب کرده اند. اما در وضعیت بی ثبات فعلی آن چه در نهایت متضرر می شود، جریان فرهنگ عمومی در کشور و همچنین مخاطب تشنه ای است که آبشخور ارزان تری را در مقابل کتاب برای رفع عطش خود جست وجو خواهد کرد. آبشخوری که به تناسب ارزان تر بودنش، ممکن است او را با آسیب های جدی تری نیز در مواجهه با خودش روبه رو کند.